

Kan omsåning af vintersæd betale sig?

Sammenlign: Overvejer du omsåning af vintersæd, skal du vurdere det forventede udbytte i vintersæden, og sammenligne den bundlinie det giver, med det økonomiske resultat du kan forvente at få i vårsæd.

Af Michael Højholdt & Leif Hagelskær, landskonsulenter, Seges

Vintersæden står mange steder ringere end ønsket. Det er bl.a. en konsekvens af vanskelige vilkår ved etablering og ekstreme nedbørsmængder hen over vinteren.

Vintersæden er påvirket i et omfang, så det kan være relevant at iså i afgrøden (korn). For mange er det desværre også aktuelt at overveje at omså hele eller dele af marker.

Vurdér tab og variation

I dele af marken kan vintersæden stå pænt og jævnt, mens den på andre dele, f.eks. i vandlidende lavninger eller på stærkt lerede bakketoppe, kan fremstå meget ujævn eller helt væk. Her er det relevant at opdele i delmarker der:

- ▶ står til videre vækst.
- ▶ isås (helst samme art, så fradrag f. blandingskorn undgås).
- ▶ opharves og sås med vårsæd. Hvis der er sprøjtet med Kerb, kan der efter en grundig ompløjning sås vårraps, hestebønner, ærter, majs og kartofler. Såning af korn må ikke ske før syv måneder efter Kerb.

Husk at indtænke anvendte ukrudtsmidler, hvis der skal omsås vinterraps. Plus ændring i EU-ansøgning og etablering af planlagt efterafgrøde.

Økonomi ved omsåning

Ved vurdering af behov for omsåning, skal du vurdere,

hvilken strategi der giver det bedste økonomiske resultat.

Det økonomiske resultat opgøres under forudsætning af, at vintersæd er etableret, og at omsåning vil kræve to opharvninger og såning inkl. såsæd. Eller at der pløjes eller sprøjtes med glyphosat før såning af maltbyg. Øvrige omkostninger til høst antages som i budgetkalkuler 2020.

Ligevægtsudbytter

Dermed kan beregnes ligevægtsudbytter. De er et udtryk

for, hvad udbyttet i en omsået ny afgrøde skal være, for at modsvare det økonomiske resultat ved forskellige udbyttenevauer i den afgrøde, der overvejes omsået.

Ligevægtsudbytter beregnes med fradrag for allerede afholdte udgifter i vintersæd og reducerede udgifter til etablering af alternativ afgrøde.

Der gælder følgende tommelfingerregler:

- ▶ Du skal høste mindst samme udbytte (hkg pr. ha) i hveden, som du forventer at gøre i vårsæd. Ellers skal du så om.

SEGES Erhvervsøkonomi laver også:

- Økonomiske beregninger og vurderinger.
- Regnskabsanalyser og benchmarking.
- Afgrødekalkuler.

3

anbefalinger

- 1 Lav et estimat for, hvad der realistisk kan høstes i den vinterafgrøde, du overvejer at omså.
- 2 Beregn DB2 i vintersæd ud fra dine forudsætninger, og sammenlign med forventninger i vårsæd.
- 3 Vurdér om du kan tjene på en omsåning. Priserne kan udvikle sig uventet frem mod høst som følge af ustabilitet i markeder, svinepest, coronavirus mv.

▶ Du skal høste mindst 30-40 pct. af det udbytte (hkg pr. ha) i vinterraps som du forventer i vårsæd. Ellers skal du så om. Lav egne beregninger for de forudsætninger, som gælder på din bedrift.

	vinterhvede	vinterraps	vårbyg foder	vårbyg malt	havre
med handelsgødning					
stykombkostninger (rest ved vintersæd)	- 2.856	- 2.425	- 2.197	- 2.207	- 2.173
maskinombkostninger (rest ved vintersæd)	- 2.604	- 2.214	- 2.834	- 3.159	- 2.570
med husdyrgødning					
stykombkostninger (rest ved vintersæd)	- 1.456	- 1.266	- 961	- 961	- 840
maskinombkostninger (rest ved vintersæd)	- 3.054	- 2.614	- 3.494	- 3.819	- 3.124

Tablet 1. Eksempler på opstilling af resterende styk-, maskin- og arbejdsombkostninger ved vintersæd samt ombkostninger ved omsåning til vårsæd. Baseret på afgrødekalkuler for 2020, JB 5-6, kilde www.farmtal.dk.

ligevægtsudbytter	kornsælger med handelsgødning				
vinterhvede #	20	30	40	50	60
vårbyg foder	17	27	38	48	59
vårbyg malt *	17	26	34	44	52
havre	16	27	39	50	62

ligevægtsudbytter	kornkøber med husdyrgødning			
vinterhvede #	10	15	20	25
vårbyg foder	27	38	50	61
vårbyg malt *	29	40	51	61
havre	26	38	50	62

Tablet 2 og 3: Eksempel på beregnede ligevægtsudbytter.

Der antages afholdt etablering og ukrudtsbekæmpelse efterår i vintersæd.

I vinterraps forventes 30 % af handelsgødning, 50 % af evt. husdyrgødning, 100 % af ukrudtsbekæmpelsen, 50 % af skadedyrsbekæmpelsen og 100 % af vækstreguleringen at være afholdt i efteråret. For omsåning til vårsæd harves 2 gange, dog pløjes i stedet for maltbyg. Der forudsættes halmnedmuldning. Høstombkostninger er sat til normombkostning uanset udbyttenevau. Der er ikke medregnet ombkostninger til tørring.

* Det antages der kan laves maltbyg ved anvendelse af gylle.

Anvendte priser [kr. pr. hkg]: Vårbyg til foder 105, maltbyg 125, vinterhvede 110, havre 95 (kornkøb foderbyg og hvede +15), vinterraps 270.